

ПЕРСПЕКТИВИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ОБРОБКИ ПЕДАГОГІЧНИХ І МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ ДАНИХ ЮНИХ ТА ДОРОСЛИХ ФУТБОЛІСТІВ

*Йосиф Фалес, доцент, канд.пед.наук, зав.каф.
футболу ЛДДФК*

*Галина Сафронова, професор, доктор мед.наук,
каф.фізичної реабілітації ЛДДФК*

*Геннадій Сілін, доцент, канд. пед.наук,
каф.фіз.виховання Львівської Академії
друкарства*

Вивчення сучасної літератури щодо аналізу техніко-тактичних і інших педагогічних факторів підготовки юних футболістів привело нас до висновку щодо необхідності узагальнення параметрів підготовки в цифрових значеннях і внесення їх в базу комп'ютера. До теперішнього часу новим і інформативним було визначення характеру техніко-тактичних дій футболістів, що глибоко продумано і висвітлено в роботах В.Шамардіна [1], А.Гусіна [1], А.М.Зеленцова і співав. [1], М.Бальчоса [1], А.Дулібського [1], Й.Фалеса [1] і ін.

Вивчення фізіологічних механізмів підвищення і зниження фізичної і розумової працездатності юних і дорослих футболістів виходить дещо окремо від педагогічних даних, хоча виконуються на учасниках юнацьких та дорослих команд футболістів і переважно зв'язувалося з етапам тренувального циклу [2,3,4,5]. Інтерес до об'єднання цих двох напрямків потребує не тільки кваліфікованого описання, але і сучасної апаратури, з допомогою якої можна знайти зв'язки і обґрунтувати програмовані шляхи підвищення ТТД як конкретного футболіста, так і команди в цілому, що можна знайти в роботах (А.Васильчука, Ю.Гій, Н.Остатювича, А.Зеленцова, А.Козлова, В.Лазаренко та ін.) [1].

Якщо підрахувати кількість ігрових ситуацій, кількість параметрів дій в кожній з них, кількість функціональних систем організму, які задіяні в процесі гри, розрахувати хоча би на одному гравці коефіцієнти кореляції між ними і виділити достовірні "плями", які підтримують вищий рівень підготовленості (а далі — по команді), то їх кількість досягне астрономічних значень. Наприклад, В. Журид [1] виділяє більше 200 технічних дій за 15 ігор команди "Арсенал". Вивчаємі параметри нервово-м'язевої, серце-

во-судинної і інших систем футболістів досягають 100 і більше значень [2,5].

Розрахувавши (умовно) коефіцієнти кореляції між ними дістаємо біля 20 тис. КК, з яких приблизно 30-40% будуть достовірними у одного гравця. Можна поставити і іншу задачу, але зміст результату буде "астрономічний". Крім того, треба добре розуміти і педагогічний і медико-біологічний аспекти знайдених даних. Саме на цих розрахунках треба моделювати ефективність майбутньої гри футболіста і робити відбір. Для цього треба закласти "модель" параметрів і зв'язків у комп'ютерну програму і відбір буде об'єктивним і науково-обґрунтованим.

В минулі роки, обстежуючи команду "Карпати", в заключенні [4] ми давали умовну рангову оцінку кожного футболіста за 20 показниками МСК, РWC-170, ЧСС, АТ, СО, ХОК, розумова працездатність, сила, тонус м'язів і ін.), базуючись на "модельних характеристиках" систем.

Відбір у основний склад був обґрунтованим, матеріали довелися до уваги всієї команди (основний і дублюючий склад) і тоді "Карпати" займали провідні місця в рейтингу команд Союзу. Негативною стороною відбору за рейтингом було неспівпадіння бажання тренера мати саме того гравця в команді, який мав недостатній рейтинг. Такий рейтинг ми склали і для педагогічної оцінки і її структури [4].

В цілому, оцінка команди була варіативною, зі зниженням в змагальному періоді, що описано нами [1]. Цікаво, що аналогічну варіативність оцінки зі зниженням в змагальному періоді відмічено М.В.Бальчосом [1]. Ми виявили деякі механізми, переважно серцево-судинні, які знижують фізичну аеробну працездатність [1,4].

ВИСНОВКИ

1. З'явилася необхідність комп'ютерної обробки взаємозв'язків багато параметричної інформації педагогічного і медико-біологічного змісту.

2. Кореляційний аналіз двох груп інформації дасть змогу виявити оптимальні і негативні механізми в підготовці юних і дорослих футболістів.

3. Комп'ютерні моделі "ідеального" футболіста (по амплуа) дозволять підвищити ефективність підготовки і наступної ігрової діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Практикум з футболу: Київ: Федерація футболу України. — 1999.— 103 с. (14 робіт).
2. *Белова Л.А.* Оценка и коррекция ранних стадий адаптации сердца к физическим нагрузкам у спортсменов.— Автореф. дис... канд. мед. наук.— Львов, 1984.— 20 с.
3. *Мазлюваний А.В., Фалес Й.Г., Сафронова Г.Б., Сілін Г.В., Белова Л.А., Ксенюк Ю.В.* Комплексна оцінка систем організму футболістів на основних етапах підготовки //Акт. проблеми розвитку ФК і С у ВІІЗ України. — Львів: ДУ "Львівська політехніка".— 1998.— С. 74.
4. *Сафронова Г.Б., Фалес Й.Г., Белова Л.А., Сілін Г.В., Бігун В.* До механізмів зниження фізичної працездатності футболістів у змагальному періоді „ Роль фізичної культури в здоровому способі життя: Матер. 1У Всеукр. наук.-практ. конфер. 1999 р.— Львів, 1999.— С. 113.
5. *Сафронова Г.Б., Попель В.Р., Белова Л.А., Дуліба О.Б., Івасяк В.І.* Динаміка показників фізичної працездатності і вегетативної кардіорегуляції у жінок-спортсменок у різні фази ОМЦ „Актуальні проблеми організації фізичного виховання учнівської молоді”/ Зб. наук. праць фінансово-економічного інституту. — Львів. — 2001.— С. 83.